

Jednota českých matematiků a fyziků ve 150. roce aktivního života

Martina Bečvářová

Jednota českých matematiků a fyziků

In: Jiří Dolejší (editor); Jiří Rákosník (editor): Jednota českých matematiků a fyziků ve 150. roce aktivního života. (Czech). Praha: Jednota českých matematiků a fyziků, 2012. pp. 6–16.

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/401973>

Terms of use:

© Jednota českých matematiků a fyziků

Institute of Mathematics of the Czech Academy of Sciences provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This document has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://dml.cz>

Jednota českých matematiků a fyziků

Článek *Martiny Bečvářové*¹ v *Notices from the ISMS, January 2011, se souhlasem autorky a editorů přeložila Barbora Vrbová.*

Jednota českých matematiků a fyziků patří mezi nejstarší vědecké společnosti v České republice i celé střední Evropě. V roce 2012 oslaví své 150. výročí založení. Jejím hlavním posláním je podporovat rozvoj matematiky a fyziky v akademických institucích i průmyslové sféře a zdokonalovat výuku těchto předmětů na všech úrovních a typech škol.

Úvod

Ve druhé polovině 19. století docházelo v českých zemích v souvislosti s rostoucím národním uvědoměním k oddělování české a německé komunity, což se odrazilo i na poli vědy a školství. Nejprve byla vědecká komunita dvojjazyčná, postupem času česká část sílila, až nakonec získala převahu. Tento proces doprovázely vleklé národnostní konflikty, nákladná výstavba nových škol, zakládání nových sdružení, vznik a rozvoj českého vědeckého názvosloví, vydávání vědeckých časopisů a monografií. Jeho výsledkem bylo značné vyčerpání financí a prvotní zpomalení rozvoje vědecké práce v našich zemích.

Až do konce padesátých let 19. století probíhala výuka na středních a vysokých školách pouze v němčině. Teprve po roce 1861 vznikly první české střední školy. V období od roku 1861 do roku 1865 byly jen některé předměty na českých státních středních školách vyučovány v češtině, většina výuky probíhala i nadále v německém jazyce. Od druhé poloviny šedesátých let 19. století již vedle sebe existovaly německé a české střední školy na srovnatelné úrovni. Absolventi české linie školství, kteří nastoupili na univerzitu, začali logicky požadovat přednášky ve své mateřštině.

V šedesátých letech 19. století snahy české politické reprezentace a intelektuálů, univerzitních i středoškolských studentů volající po zajištění výuky v českém jazyce vedly k zahájení českých přednášek z matematiky a fyziky a založení samostatných českých kateder (stolic) na pražské technice (1864). Ty nejprve existovaly paralelně vedle kateder německých, které měly lepší vyučující i více financí. Postupný příchod kvalifikovanějších českých učitelů i studentů, kteří vystudovali na českých středních školách, vedl k posílení pozice českých kateder na pražské, resp. české technice a k založení podobných kateder na pražské univerzitě (1871). České katedry postupně dosahovaly odborného standardu srovnatelného s katedrami německými, které však pozvolna začínaly v počtu zapsaných studentů předhánět. Zatím-

¹ Doc. RNDr. *Martina Bečvářová, PhD., Ústav aplikované matematiky, Fakulta dopravní, České vysoké učení technické v Praze, Na Florenci 25, Praha 1, 110 00. Email: becvamar@fd.cvut.cz nebo nemcova@fd.cvut.cz.*

co význam českých matematických a fyzikálních kateder s rostoucím počtem vyučujících i studentů stoupal, počet německých studentů naopak klesal, protože většina německých profesorů a studentů považovala Prahu pouze za přestupní stanici na cestě do Vídně nebo do Německa.²

Dějiny Jednoty českých matematiků a fyziků – 19. století

Zajímavým rysem 19. století bylo postupné zakládání vědeckých institucí, které – navzdory počátečnímu nedostatku financí a malému počtu odborníků – pořádaly přednášky a vědecké debaty, vydávaly odborné časopisy, monografie a učebnice a také zprávy o své činnosti. Vědecké spolky založené koncem 18. a v první polovině 19. století sdružovaly česky i německy mluvící specialisty z různých odvětví a byly zpravidla dvojjazyčné. Jejich činnost nebyla příliš ovlivněna národnostními konflikty. Po pádu Bachova absolutismu (1859) česká společnost získala dostatečný prostor pro rozvoj různých činností a pro zakládání rozličných sdružení, spolků a společností, které se v polovině šedesátých let 19. století začaly odborně a jazykově vyhraňovat.

Rozvoj matematiky a fyziky v českých zemích byl výrazně ovlivněn založením *Spolku pro volné přednášky z matematiky a fysiky*. Zpočátku se na jeho půdě scházeli čeští a němečtí univerzitní studenti matematiky a fyziky, později se k nim připojili i studenti techniky. *Spolek* založila ve školním roce 1861/1862 čtveřice studentů Filozofické fakulty pražské univerzity, Gabriel Blažek (1842–1910), Josef Finger (1841–1925), Josef Laun (1837–1915) a Josef Vaňaus (1839–1910). *Spolek* obdržel dne 8. března 1862 oficiální povolení od rakouských úřadů a stal se akademickým sdružením pod přímou patronací Filozofické fakulty. Jeho členem se mohl stát pouze řádně imatrikulovaný posluchač matematiky a fyziky.³ V jeho čele stál volený předseda, místopředseda a tajemník. Hlavními cíli *Spolku* bylo podporovat vědecké snahy na poli matematiky a fyziky, zlepšovat výuku těchto předmětů a připravovat nové mladé středoškolské učitele. *Spolek* sídlil v Praze a zasedal každý týden. Na programu jeho schůzek byly pravidelné přednášky, komentáře k jednotlivým příspěvkům, diskuse o navrhovaných vědeckých činnostech, přijímání nových členů a vylučování nedbalých členů. Přednášky zpočátku probíhaly v němčině, ale od roku 1864 začala převažovat čeština, ačkoli až do roku 1869 se paralelně používaly oba zemské jazyky.⁴

² Více o důvodech vedoucích k založení nezávislého českého školství viz M. Bečvářová: *Česká matematická komunita v letech 1848–1918, Dějiny matematiky, svazek č. 34, Ústav aplikované matematiky FD ČVUT, Matfyzpress, Praha, 2008.*

³ Od roku 1868 se mohli stát členy i řádně imatrikulovaní studenti české polytechniky.

⁴ Zprávy ze zasedání *Spolku pro volné přednášky z matematiky a fysiky* jsou uloženy v archivu Akademie věd ČR. Další informace viz M. Bečvářová: *Z historie Jednoty 1862–1869, Dějiny matematiky, svazek č. 13, Prometheus, Praha, 1999, F. Houdek: Dějepis Jednoty českých matematiků, JČM, Praha, 1872, V. Posejpal: Dějepis Jednoty českých matematiků, JČM, Praha, 1912.*

Spolek brzy získal podporu univerzitních profesorů a vyučujících, nejvýznamnějšími z nich byli Jakub Filip Kulik (1793–1863), Ernst Mach (1838–1916), Wilhelm Matzka (1798–1891) a August Seydler (1849–1891). J. F. Kulik v roce 1863 věnoval *Spolku* velkou část své matematické knihovny. E. Mach v roce 1868 poskytl posluchárnu pro pořádání schůzí a laboratoř pro konání fyzikálních pokusů. Slibný start *Spolku* umožnila zejména osobní angažovanost několika málo členů, kteří jej založili. Spolek se stal centrem pro matematickou a fyzikální práci, zprostředkoval kontakt mezi univerzitními profesory, středoškolskými učiteli a studenty, jakož i učiteli na základních školách, zajišťoval propojení lidí se zájmem o matematiku a fyziku. Ve *Spolku* však s plným nasazením a altruistickým přístupem působilo pouze několik členů, kteří obětovali svůj čas, profesní kariéru a dokonce i finance na jeho rozvoj, aby se mohl rozšiřovat a v kritických dobách dokázal pokračovat ve vzdělávací, publikační a popularizační činnosti.

Díky iniciativě a úsilí *Spolku* byla dne 9. května 1869 založena *Jednota českých matematiků*.⁵ Měla několik velkých úkolů: zlepšit výuku matematiky a fyziky, vytvořit vlastní české názvosloví, navázat kontakty s vědeckou komunitou v zahraničí, vydávat vlastní vědecké publikace a překládat významné monografie, podporovat výzkum v oblasti matematiky a fyziky. První sjezd *Jednoty českých matematiků* proběhl v Praze ve dnech 6. až 8. srpna 1870. Jeho účastníci se zabývali otázkami terminologie, výuky matematiky a fyziky na středních školách, sepsání českých učebnic a monografií, překladu klasických děl i některých moderních monografií do češtiny. Není tedy nijak překvapující, že rozvoj matematiky a fyziky byl v českých zemích úzce spjat s členy *Jednoty*.⁶

V roce 1869, kdy se původní *Spolek* změnil v *Jednotu*, bylo už jen otázkou času, kdy začne být pravidelně vydáván český odborný matematicko-fyzikální časopis. Stalo se tak v listopadu roku 1869 díky Františku Josefu Studničkoví (1836–1903) a Karlu Zahradníkovi (1848–1916), kteří *Jednotě* předložili návrh vydávat vlastní odborný časopis. I když byl po dlouhé diskusi zamítnut, členové *Jednoty* se rozhodli, že počátkem roku 1870 vydají svoji tzv. první zprávu, pokud bude zaručen prodej poloviny jejího nákladu. To se jim také díky finanční podpoře F. J. Studničky podařilo. V letech 1870 až 1871 *Jednota* vydala tři zprávy obsahující vědecké články.⁷ Dostalo se jim příznivého ohlasu mezi českými profesory matematiky a fyziky na středních školách i mezi univerzitními a středoškolskými studenty a staly se vzorem

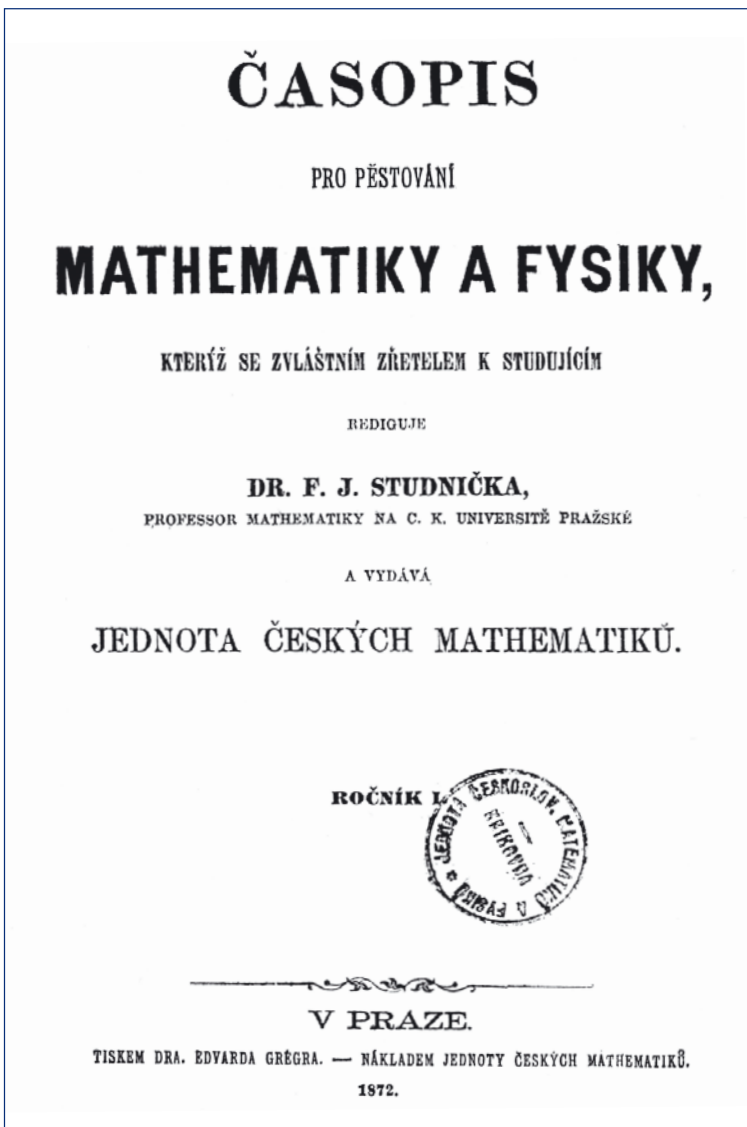
⁵ Členy se mohli stát řádně imatrikovaní vysokoškolští studenti, asistenti i profesoři univerzity či polytechniky a suplující středoškolští učitelé.

⁶ Více o založení *Spolku* pro volné přednášky z matematiky a fyziky viz M. Bečvářová: *Z historie Jednoty 1862–1869, Dějiny matematiky, svazek č. 13, Prometheus, Praha, 1999.*

⁷ První zpráva *Jednoty českých matematiků*, tiskem Dr. E. Grégra, nákladem *Jednoty českých matematiků*, Praha, 1870, 86 stran. Editory byli Mírúmil Neumann a Karel Zahradník. Druhá zpráva *Jednoty českých matematiků*, tiskem dra E. Grégra, nákladem *Jednoty českých matematiků*, Praha, 1870, 96 stran + 1 tabulka. Editory byli M. Neumann a A. Pánek. Třetí zpráva *Jednoty českých matematiků*, tiskem dra E. Grégra, nákladem *Jednoty českých matematiků*, Praha, 1871, 96 stran + 1 tabulka. Editory byli M. Neumann a A. Pánek.

V roce 1871 *Jednota* vydala první přehled o své činnosti pod názvem *Zpráva o činnosti Jednoty českých matematiků v Praze za první a druhý ročník*,⁸ v němž informovala o svých odborných i kulturních aktivitách. O rok později vyšla *Zpráva o činnosti Jednoty českých matematiků v Praze za třetí ročník*.⁹

Vzhledem k tomu, že se v průběhu vydávání *Zpráv* neobjevily žádné finanční potíže, v únoru 1872 se *Jednota* rozhodla, že bude vydávat vlastní časopis nazvaný *Časopis pro pěstování matematiky a fyziky*, jehož první číslo vyšlo v březnu. *Časopis*, který byl jedním z prvních čistě matematicko-fyzikálních periodik v Rakousku-Uhersku, se několik let potýkal s řadou problémů, zejména finančních, které pramenily z nedostatku pravidelných odběratelů. Ve snaze pozvednout vědecké povědomí českého národa a podporovat kulturu se obsah *Časopisu* nesl v duchu národního obrození české vědy. Snažil se oslovovat široké spektrum čtenářů, nabízel velký prostor pro činnost českých autorů, studentů a středoškolských učitelů. Navíc v něm pu-

Titulní strana prvního svazku *Časopisu pro pěstování matematiky a fyziky* (1872)

⁸ *Zpráva o činnosti Jednoty českých matematiků v Praze za první a druhý ročník, totiž od 14. října 1869 do 15. října 1871, nákladem Jednoty českých matematiků, Praha, 1871, 23 stran.*

⁹ *Zpráva o činnosti Jednoty českých matematiků v Praze za třetí ročník, totiž od 15. října 1871 do 7. července 1872, nákladem Jednoty českých matematiků, Praha, 1872, 38 stran.*

blikovali i naši přední matematici a fyzici.¹⁰ V roce 1892 začala *Jednota* vydávat speciální přílohu *Časopisu* nazvanou *Příloha pro středoškolské studenty*.¹¹ Po celou druhou polovinu 19. století *Časopis* usiloval o neustálé rozšiřování matematických a fyzikálních obzorů učitelů i studentů. Byl iniciátorem odborných a vzdělávacích činností a informoval o aktivitách *Jednoty* – o zasedáních, přednáškách a aktuálním počtu členů. Výsledkem byl zvýšený zájem o aktivní účast v *Jednotě*. Navíc zprostředkoval kontakt českých vědců, učitelů i studentů rozptýlených po celém Rakousku a Uhrách s Prahou, střediskem *Jednoty*.

V období od roku 1873 do roku 1875 *Jednota* vydávala zpravodaj nazvaný *Věstník Jednoty českých matematiků*, který poskytoval informace o všech jejích aktivitách a obsahoval shrnutí nejdůležitějších článků z české i zahraniční produkce. V roce 1878 byl *Věstník* nahrazen *Výroční zprávou*.¹²

V roce 1873 začala *Jednota* vydávat učebnice matematiky, fyziky a deskriptivní geometrie. Čeští autoři té doby psali učebnice především podle zahraničních vzorů a s ohledem na své odborné zájmy. Vydávali je buď na vlastní náklady u různých nakladatelů, nebo na náklady movitějších knihkupců. Museli čelit nejen mnoha odborným problémům (nepřítomnost domácích vzorů, nedokonalá terminologie a metodologie), ale i finančním. Učebnice vydané v sedmdesátých letech byly převážně upravená vydání nebo volné variace na starší učebnice. Je třeba poznamenat, že tento trend se nevyskytoval jen v matematice a fyzice, ale i v dalších oborech. Počínaje osmdesátými lety 19. století začala kvalitní učebnice vydávat právě *Jednota českých matematiků*. Jednalo se o první systematické a ziskové vydávání českých učebnic pro střední školy. Ke konci 19. století české učebnice již měly evropskou úroveň.

V době největšího rozkvětu *Jednoty*, tj. v první polovině sedmdesátých let 19. století, došlo k významné změně v oblasti publikačních aktivit. Roli „odborného a vědeckého“ časopisu převzal nový mezinárodní časopis nazvaný *Archiv matematiky a fyziky*. *Časopis pro pěstování matematiky a fyziky* se zaměřil na témata přístupná studentům středních škol – elementární matematiku a fyziku, historii a didaktiku – veden snahou podnítit zájem studentů a učitelů a rozšířit čtenářskou obec. Velmi brzy se však ukázalo, že redaktoři *Archivu* přecenili jak svůj potenciál, tak i zájem české společnosti o matematiku a fyziku. Proto *Archiv* po vydání pouhých dvou ročníků v roce 1878 zanikl. Poté se *Časopis pro pěstování mathe-*

¹⁰ *Časopis* vycházel nepřetržitě (s výjimkou vynucené pauzy během 2. světové války) až do roku 1951, kdy se rozdělil na *Časopis pro pěstování matematiky* a *Československý časopis pro fyziku*. V roce 1991 byl *Časopis pro pěstování matematiky* přejmenován na *Mathematica Bohemica* s podtitulem *Journal for Cultivation of Mathematics* [*Časopis pro pěstování matematiky*]. Vychází v angličtině a má odborný charakter. Všechny svazky počínaje rokem 1872 až do dneška jsou k dispozici na DML-CZ (Czech Digital Mathematics Library), která archivuje v digitální podobě obsah většiny matematické produkce publikované v českých zemích. Viz <http://dml.cz/handle/10338.dmlcz/133460>.

¹¹ V roce 1922 se *Příloha* stala samostatně vydávaným časopisem *Jednoty* s názvem *Rozhledy matematicko-fyzikální*.

¹² Zprávy byly vydávány každý rok a měly rozsah 10 až 15 stran.

matiky a fyziky vrátil ke svému prvotnímu cíli, tj. vydávat odborné, vzdělávací, didaktické a informativní články. Tuto úlohu si zachoval až do konce 19. století.

Činnost Jednoty českých matematiků a fyziků – 20. století

Na počátku 20. století byla *Jednota* hlavním střediskem matematiky a fyziky v českých zemích, přestože tyto předměty vzkvétaly jak na pražské univerzitě, tak i na technických univerzitách a nově založených středních školách. Její členové se účastnili diskuzí o reformách výuky matematiky a přírodních věd. V roce 1912 začala *Jednota* používat nový název – *Jednota českých matematiků a fyziků*, připravila nové stanovy a upravila podstatu svých aktivit a činností. Počet jejích členů vzrostl a začaly vznikat její pobočky i mimo Prahu; první z nich byla založena v roce 1913 v Brně.

Když byla v roce 1918 založena samostatná Československá republika, zavedla její vláda důležité změny ve školském systému a prohloubila podporu vědeckého výzkumu. Například Přírodovědecká fakulta se oddělila od Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze, pražská česká polytechnika prošla reorganizací a byla přejmenována na České vysoké učení technické a v Brně nově vznikla Masarykova univerzita. *Jednota* se stala respektovaným partnerem vlády a začala hrát významnou roli v rozvoji matematiky a fyziky v naší zemi díky svým návrhům a nápadům na zlepšení způsobu výuky. V roce 1921 *Jednota* přijala jméno *Jednota československých matematiků a fyziků*, které užívala až do devadesátých let 20. století. Počet členů *Jednoty* rychle rostl, stejně jako rozsah jejích činností (sepisování učebnic, monografií, vědeckých a popularizačních článků, výuka a přednášky, pořádání soutěží pro nadané studenty všech věkových kategorií, mladé výzkumníky i učitele). *Jednota* byla prakticky jediným

uznávaným vydavatelem učebnic pro střední školy a univerzity, monografií a časopisů v oblasti matematiky, fyziky, deskriptivní geometrie a příbuzných oborů. V roce 1919 *Jednota* získala povolení tisknout, vydávat a prodávat knihy a založila vlastní nakladatelství, které si získalo velký respekt a uznání. V roce 1933 se nakladatelství sloučilo se společností

ností *Prometheus*, specializovaným nakladatelstvím horních a hutních inženýrů, a vzniklo tak nové významné středisko pro vydávání matematické, fyzikální a technické literatury.

V roce 1938 si *Jednota* postavila v centru Prahy vlastní budovu a přestěhovala tam své sídlo. Dnes je modernizovaná budova sídlem Matematického ústavu Akademie věd České republiky (Žitná 25, Praha 1).

Druhá světová válka byla pro český národ obtížným obdobím, a to jak pro jeho život, tak i pro hospodářství, průmysl a obchod, kulturu, školství, vzdělávání a vědeckou práci. České univerzity byly nacisty zavřeny, počet českých středních škol i jejich studentů byl okupanty zásadně snížen a omezen. V této těžké době byla *Jednota* ostrůvkem pro studium a výzkum. Snažila se pomáhat nadaným a talentovaným studentům, kteří většinou neměli žádnou možnost studovat. Zprostředkovávala informace o vývoji matematiky a fyziky v zahraničí, pořádala různé kurzy a přednášky pro své členy, vydávala monografie, učebnice a knihy psané převážně srozumitelnou a čtivou formou a také svůj členský časopis, a to až do roku 1942, kdy jej nacisté zakázali.

Po 2. světové válce se *Jednota* a její členové podíleli na obnově českého a slovenského školství a vědeckého výzkumu. V roce 1948 však v Československu moc převzal komunistický režim. V důsledku politických změn a zejména nuceného znárodnění soukromého vlastnictví *Jednota* přišla o svoji budovu, vydavatelství, knihovnu, knihkupectví a hospodářskou i politickou nezávislost. V roce 1952 byla založena *Československá akademie věd* a *Jednota* se stala pouze jednou z mnoha vědeckých společností přidružených k Akademii.

Velké štěstí bylo, že její knihovna i budova připadly *Matematickému ústavu Československé akademie věd*, který o ně pečoval. Nicméně činnost *Jednoty* byla v první polovině padesátých let prakticky paralyzována.¹³ *Jednota* se mohla jen okrajově podílet na vydávání časopisů *Matematika a fyzika ve škole* (časopis byl založen v roce 1948 podle sovětského modelu) a *Pokroky matematiky, fyziky a astronomie* (založen v roce 1956 jako členský časopis).

¹³ V roce 1956 měla *Jednota* pouhých 560 členů.

Poštovní známky vydané v Československu dne 26. února 1962 ke stému výročí založení Jednoty československých matematiků a fyziků. Dvě matematické známky byly součástí série sedmi známek nazvané „Osobnosti kulturního života“. Na první známce je vyobrazen fyzik František Závíška (1879–1945) a matematik Karel Petr (1868–1950), na druhé dva matematici, Miloslav Valouch (1878–1952) a Juraj Hronec (1881–1959).

Poštovní známky vydané v Československu dne 6. července 1987 ke 125. výročí založení Jednoty československých matematiků a fyziků. Na první známce je zobrazen pražský orloj, počítačově vytvořený graf a vzorec. Na druhé známce je vyobrazen matematik Josef Maxmilián Petzval (1807–1891), fyzik Čeněk Strouhal (1850–1922) a matematik Vojtěch Jarník (1897–1970). Třetí známka ukazuje práci zeměměřičů v 17. stol. a dvě ukázky počítačové grafiky.

Lepší období nastalo na počátku šedesátých let, kdy došlo ke krátkodobému tání komunistického režimu. V novém politickém klimatu byla v roce 1968 založena Fyzikální vědecká sekce, a Jednota se stala členem Evropské fyzikální společnosti. Federalizace Československa v r. 1969 se projevila i v Jednotě tím, že byla založena Jednota slovenských matematiků a fyziků. Po pádu Pražského jara a odstranění všech reformních snah se Jednota stala oázou svobodné vědecké a kolegiální apolitické spolupráce a tuto roli si zachovala i v sedmdesátých a osmdesátých letech. Pořádala matematické olympiády (od roku 1951), fyzikální olympiády (od roku 1959), výzkumné konference a setkání učitelů na všech úrovních. Nové příleži-

tosti se objevily po Sametové revoluci v roce 1989, která Československu přinesla svobodu a demokracii. Po roce 1990 našli aktivní členové *Jednoty* celou řadu úplně nových příležitostí v podnikání, práci, výzkumu, cestování apod., a tak někteří z nich svou činnost v *Jednotě* omezili.¹⁴

Od poloviny 90. let 20. století pořádali členové *Jednoty* buď nezávisle, nebo ve spolupráci s univerzitami, *Matematickým ústavem Akademie věd České republiky* a dalšími výzkumnými institucemi národní i mezinárodní konference, kolokvia, symposia, školy, semináře, různé soutěže apod. Její členové vyvíjeli úsilí směřující ke zlepšení výuky matematiky a fyziky na všech typech škol. Přispívali k sepisování i vydávání učebnic a monografií i článků do časopisů *Pokroky matematiky, fyziky a astronomie*,¹⁵ *Matematika-fyzika-informatika*,¹⁶ *Učitel matematiky*,¹⁷ *Rozhledy matematicko-fyzikální*,¹⁸ *Československý časopis pro fyziku*, *Školská fyzika*¹⁹ a *Informace České matematické společnosti*.²⁰

V roce 1990 se *Jednota* stala zakládajícím členem *Evropské matematické společnosti* a od roku 1992 také recipročním členem *Americké matematické společnosti*.

Současný stav

Dnes je *Jednota* profesní společností sdružující na 2500 členů (univerzitních a středoškolských pedagogů, výzkumných pracovníků, studentů a příznivců matematiky a fyziky), kteří svou činnost rozvíjejí v 15 pobočkách po celé České republice. Nejvyšším orgánem *Jednoty* je sjezd, který se koná každé čtyři roky; v období mezi sjezdy řídí činnost výbor *Jednoty*, v jehož

¹⁴ Viz L. Pátý, J. Veselý (ed.): *Union of Czechoslovak Mathematicians and Physicists*, JČSMF, Praha, 1984, L. Pátý (ed.): *Jubilejní almanach Jednoty čs. matematiků a fyziků 1862–1987*, *Jednota čs. matematiků a fyziků*, Praha, 1987, L. Pick: *The Union of Czech Mathematicians and Physicists*, *EMS Newsletter*, March 2002, str. 20–21.

¹⁵ Časopis se specializuje na přehledné články věnované moderní matematice, fyzice a astronomii, diskuse na vzdělávací a pedagogická témata a na stručné informace o činnosti *Jednoty*.

¹⁶ Časopis se zaměřuje na teorii a praxi výuky těchto tří předmětů.

¹⁷ Časopis obsahuje matematické a didaktické články pro učitele, zejména středoškolské.

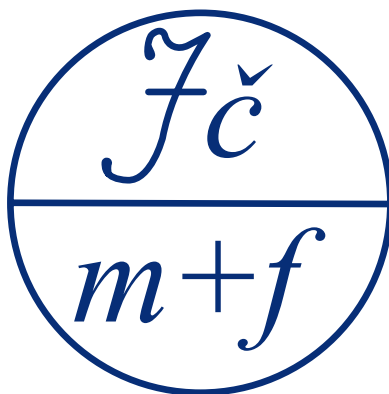
¹⁸ Časopis je určen nadaným a talentovaným studentům základních, středních a vysokých škol. Publikují se zde články zaměřené na rozšiřování a prohlubování znalostí studentů a žáků, inspirující příklady a informace o soutěžích a olympiádách.

¹⁹ Časopis se věnuje výuce fyziky na všech úrovních.

²⁰ Tento věstník poskytuje informace o současných aktivitách České matematické společnosti, *Jednoty českých matematiků a fyziků*, *Evropské matematické společnosti* apod.

čele stojí předseda. Současným předsedou *Jednoty* je Josef Kubát, uznávaný středoškolský učitel.²¹ *Jednota* nezískala zpět majetek, který jí byl po r. 1948 zkonfiskován, její činnost je však podporována českým státem prostřednictvím Akademie věd a Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Sídlo *Jednoty* se vrátilo do její původní budovy v Žitné ulici v Praze, do prostor poskytnutých Matematickým ústavem AV ČR.

Kromě regionálních poboček má *Jednota* také čtyři specializované sekce: *Českou matematickou společnost* (dříve známou pod názvem Matematická vědecká sekce), *Českou fyzikální společnost* (dříve Fyzikální vědecká sekce), *Společnost učitelů matematiky* (dříve Matematická pedagogická sekce) a *Fyzikální pedagogickou společnost* (dříve Fyzikální pedagogická sekce). Každá sekce má vlastní strukturu a orgány, vydává svůj členský zpravodaj a pořádá setkání, semináře, konference a další aktivity.²²

²¹ *Předsedy Jednoty v minulosti byli význační vědci, univerzitní profesori a významní představitelé vědeckého a kulturního života v Československu, respektive v České republice (například Bohumil Bydžovský, Vladimír Kořínek, František Závíška, Miloslav Valouch, Josef Novák, Ivan Úlehla, Jaroslav Kurzweil, Štefan Zajac).*

²² *Pro další informace o současných aktivitách viz <http://www.jcmf.cz>*